

Phong cách ký báo chí của nhà báo và vai trò định hình bản sắc cá nhân trong môi trường báo chí hiện nay

ThS. NGUYỄN THỊ THANH NGUYỄN

Trường Đại học Đồng Tháp; Email: nttnguyen@dthu.edu.vn

Tóm tắt: Trong tiến trình phát triển báo chí cách mạng Việt Nam, ký báo chí không chỉ làm nhiệm vụ phản ánh hiện thực mà còn là môi trường thể hiện phong cách sáng tạo và bản sắc cá nhân của nhà báo. Nghiên cứu tập trung phân tích phong cách ký báo chí của nhà báo, nhận diện biểu hiện phong cách qua nội dung, hình thức cùng các yếu tố tác động. Đồng thời, làm rõ vai trò của bản sắc cá nhân nhà báo, yêu cầu thể loại và bối cảnh xã hội trong việc định hình nên phong cách ký báo chí của nhà báo. Trong môi trường truyền thông số, khi thông tin nhanh và ngắn trở thành xu hướng, ký báo chí giữ vai trò quan trọng nhờ khả năng tạo chiều sâu thông tin, khắc sâu thông điệp, truyền tải hiệu quả các giá trị nhân văn. Việc xác lập phong cách không chỉ khẳng định thương hiệu cá nhân nhà báo mà còn nâng cao uy tín cơ quan báo chí, duy trì niềm tin của công chúng và khẳng định sức sống bền vững của thể loại ký trong nền báo chí đương đại.

Từ khóa: ký báo chí; phong cách ký báo chí; phong cách cá nhân; truyền thông số; báo chí Việt Nam.

1. Đôi nét về ký báo chí và phong cách ký báo chí

Trong dòng chảy báo chí Việt Nam, ký báo chí luôn giữ vị trí đặc biệt. Nó vừa phản ánh sự kiện, vừa khai mở chiều sâu tư tưởng và cảm xúc cho độc giả. So với tin, phóng sự hay bình luận, ký báo chí có sự kết hợp giữa tính chân thực, tính thời sự để ghi chép các sự kiện, phản ánh hiện thực khách quan có chiều sâu tư tưởng, cảm xúc, mở ra một không gian sáng tạo, thể hiện phong cách riêng biệt của nhà báo từ đó truyền tải thông tin một cách sinh động và hấp dẫn nhất đến với công chúng.

Ký báo chí mềm mại và linh hoạt hơn các thể loại báo chí khác. Không chỉ trình bày các sự kiện, thể ký báo chí còn chú ý hơn đến con người và phản ánh từ góc độ con người với các đặc điểm cơ bản như: trung thành với sự thật, mang tính xác thực cao; tác giả xuất hiện trực tiếp trong tác phẩm với nhiệm vụ trần thuật về người thật, việc thật, cũng là nhân chứng thẩm định hiện thực; ký báo chí có kết cấu co giãn, linh hoạt, bút

pháp giàu chất văn học trong việc phản ánh và thẩm định hiện thực; ngôn ngữ phản ánh thông tin thời sự giàu hình ảnh và có khả năng biểu cảm cao. Đây chính là yếu tố tiền đề định hình nên phong cách ký báo chí của nhà báo.

Theo GS. Hà Minh Đức: □Với hoạt động báo chí thì phong cách là một khâu quan trọng để nghiên cứu về khuôn mặt của báo chí trong từng thời kỳ và có thể nói đến phong cách của từng tờ báo, từng nhà báo. Với báo chí, dấu ấn của cá nhân không rõ rệt bằng văn học nhưng tác động và ảnh hưởng của xã hội lại rõ rệt hơn. Mỗi thời kỳ lịch sử thường có những tờ báo nổi lên trong dư luận theo hướng này hoặc hướng khác⁽¹⁾.

Theo nghĩa rộng, phong cách là dấu ấn riêng biệt, bền vững của một cá nhân trong cách cảm nhận, suy nghĩ, diễn đạt và sáng tạo. Trong báo chí, □phong cách nhà báo□được hiểu là là tổng thể những đặc điểm riêng biệt, ổn định và có hệ thống trong cách viết của một tác giả, được thể hiện qua cách viết, cách tiếp cận đề tài, cách sử dụng ngôn ngữ và giọng điệu đặc thù, tạo nên sự

khác biệt giữa nhà báo này với nhà báo khác. Điều này có ý nghĩa quan trọng đối với việc xác định diện mạo, góp phần tạo nên bản sắc của mỗi nhà báo, mỗi cơ quan báo chí.

Nếu báo chí chỉ đơn thuần là thông tin thì mọi bài viết sẽ giống nhau, thiếu sức hút. Chính phong cách là yếu tố giúp tác phẩm báo chí trở nên sống động, có hồn, vừa đảm bảo chức năng thông tin vừa đáp ứng nhu cầu thẩm mỹ và cảm xúc của công chúng. Vậy nên, dù báo chí bị ràng buộc bởi chuẩn mực nghề nghiệp - tính chân thực, chính xác, khách quan - nhưng trong thực tế, mỗi nhà báo vẫn tạo được dấu ấn riêng qua cách chọn đề tài, giọng văn, cấu trúc bài viết và thái độ xã hội. Điểm đặc biệt là nếu phong cách nhà văn thể hiện qua sự sáng tạo, quan điểm thẩm mỹ thì phong cách nhà báo luôn được đặt trong khuôn khổ sự thật và đạo đức nghề nghiệp.

Bên cạnh đó, ký báo chí là một thể loại báo chí đặc thù, nằm ở ranh giới giữa thông tin và nghệ thuật. Khác với tin, bài thông tấn thuần túy vốn chú trọng sự kiện và tính thời sự, ký báo chí thường có dung lượng lớn hơn, cho phép nhà báo thể hiện cảm xúc, quan điểm và cái tôi sáng tạo. Đặc điểm cốt lõi của ký báo chí là tính sự kiện gắn với tính nghệ thuật, vừa phản ánh thực tế vừa khắc họa con người, đời sống bằng hình tượng sinh động nhưng vẫn đảm bảo tính chân thực, thời sự. Điều này được thể hiện cụ thể, rõ nét qua phong cách của nhà báo viết ký báo chí.

Vậy nên, phong cách ký báo chí của nhà báo có thể hiểu là cách nhà báo vận dụng ngôn ngữ linh hoạt từ sự am hiểu của bản thân để thể hiện, phản ánh một đề tài, sự việc, con người từ hiện thực bằng góc nhìn, sự khám phá và giọng điệu của nhà báo để tường thuật lại câu chuyện từ góc nhìn riêng nhưng đảm bảo tính chân thực, khách quan và thời sự của báo chí. Nhìn chung, phong cách ký báo chí của nhà báo là sự kết tinh giữa: bản sắc cá nhân - cá tính, trải nghiệm, vốn sống, quan niệm nghề nghiệp; yêu cầu thể loại - đặc điểm thông tin, thời sự, chính luận, nghệ thuật của ký báo chí và bối cảnh xã hội - lịch sử - thời đại mà nhà báo sống và viết; nhu cầu công chúng,

nhệm vụ báo chí. Do đó, phong cách ký báo chí của nhà báo vừa mang dấu ấn riêng của tác giả, vừa phản ánh tính xã hội và định hướng của nền báo chí cách mạng.

Khác với nhà văn, phong cách ký báo chí của nhà báo không thể vượt quá giới hạn sự thật, nhưng chính trong giới hạn đó, họ lại khẳng định sự sáng tạo đặc biệt của báo chí: vừa thông tin, vừa nghệ thuật, vừa định hướng xã hội. Nói cách khác, phong cách ký báo chí của nhà báo không chỉ làm nên cá tính nghề nghiệp, mà còn góp phần nâng tầm báo chí thành một loại hình nghệ thuật gắn liền với sự thật và trách nhiệm xã hội.

Vậy nên phong cách báo chí của nhà báo không chỉ thể hiện trong ngôn ngữ, mà còn ở toàn bộ quá trình sáng tạo tác phẩm. Từ cách lựa chọn đề tài, cách tiếp cận hiện thực, giọng điệu, ngôn ngữ, thể hiện kết cấu tác phẩm và đặc biệt là tư tưởng nhân sinh của nhà báo cùng với thái độ trước hiện thực xã hội. Tất cả những điều này tạo nên bản sắc, uy tín nghề nghiệp, cũng chính là phong cách riêng của nhà báo. Có thể nói, phong cách ký báo chí của nhà báo chính là dấu ấn nghề nghiệp cũng như giá trị xã hội mà họ để lại qua tác phẩm báo chí.

2. Phong cách ký báo chí của nhà báo và vai trò định hình bản sắc cá nhân của người cầm bút trong môi trường báo chí hiện nay

Trong bối cảnh truyền thông số hiện nay, giữa nguồn tin tức ngồn ngộn, thị hiếu chuộng tin ngắn, tin nhanh thì thể ký báo chí với đặc trưng bài viết có chiều sâu, được khai thác, phân tích, lý giải với nhiều góc nhìn chính là nốt trầm giữ chân độc giả trong việc cạnh tranh giữa các tòa soạn báo. Khi công nghệ phát triển, AI có thể viết tin nhanh, tin ngắn nhưng không thể đặt trải nghiệm, cảm xúc, tri giác hay thể hiện "cái tôi" trần thuật là nhân chứng thẩm định hiện thực vào để viết bài ký báo chí về một chân dung, một con người, vùng đất, một sự kiện mang tính thời sự, hấp dẫn.

Để xây dựng được nên phong cách riêng của nhà báo viết ký, đòi hỏi nhà báo phải có sự đầu tư tìm hiểu về đề tài, nhân vật, có thể hòa mình

vào thế giới của nhân vật, tiến hành nghiên cứu bối cảnh, đảm bảo tính chính xác của thông tin. Đồng thời, thể hiện được sự chân thật, chân thành trong cách phản ánh, chính điều này tạo nên niềm tin và sự hấp dẫn, ưu chuộng của độc giả bên cạnh yếu tố khai thác đề tài về những sự kiện thời sự, con người bình dị, gần gũi. Song song đó, ngôn ngữ và giọng điệu trong tác phẩm được thể hiện gần gũi, cởi mở, giàu tính nhân văn, trong sáng và súc tích. Tác giả tường thuật sự việc theo góc nhìn riêng, sinh động hơn nhờ việc đối thoại trực tiếp với nhân vật cũng như với độc giả. Đồng thời, việc chú trọng sắp xếp và đan xen câu chuyện với những giai thoại, chi tiết tiêu biểu giúp nhấn mạnh, làm nổi bật sự kiện, tạo nên mạch cảm xúc liền mạch, từ đó khắc sâu thông điệp mà tác giả muốn truyền tải.

Vì những đặc điểm trên, chúng ta có thể thấy rõ, phong cách ký báo chí là sự kết tinh giữa phong cách cá nhân của người viết và đặc trưng thể loại ký. Phong cách này thể hiện qua cách lựa chọn đề tài, cách khai thác sự kiện, tổ chức kết cấu bài viết, sử dụng hình ảnh - ngôn ngữ - giọng điệu. Phong cách ký báo chí được thể hiện qua sự ổn định về mặt hình thức thể hiện và nội dung phản ánh, tạo nên dấu ấn riêng biệt của cây bút trong thể loại ký báo chí. Phong cách ký báo chí của nhà báo không chỉ là kỹ năng viết mà còn là sản phẩm của tư tưởng, văn hóa, trải nghiệm sống và bản lĩnh nghề nghiệp của nhà báo.

Đặc điểm phong cách ký báo chí

Đồng thời, để tìm hiểu về phong cách ký báo chí có thể được tiếp cận từ hai phương diện: phong cách thể loại từ những thuộc tính, tiêu chuẩn chung của thể loại ký và phong cách cá nhân, dấu ấn riêng trong cách viết, tư duy nghề nghiệp và cảm quan xã hội của nhà báo. Thế nên phong cách ký báo chí của nhà báo được thể hiện rõ qua các đặc điểm như tính thời sự - sự kiện, tính chính luận và tính nghệ thuật, cái tôi trần thuật của tác giả:

Thứ nhất, tính thời sự - sự kiện: phong cách ký báo chí của nhà báo thể hiện qua việc phát hiện đề tài, luôn bám sát sự kiện, phản ánh những

vấn đề nóng hổi của đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội. Đây là điểm khác biệt cơ bản so với nhà văn viết ký văn học, vốn có thể hư cấu và mang tính cá nhân nhiều hơn. Theo nhà nghiên cứu Nguyễn Văn Dũng, ông cho rằng [Khi nói đến nhận thức và thực tiễn của nhà báo, trước hết và chủ yếu là nhận thức và phản ánh các sự kiện và vấn đề thời sự⁽²⁾]. Ký báo chí, dù giàu chất văn học, vẫn thuộc loại hình báo chí. Vì thế, sự kiện - nhân vật - bối cảnh phải có thật, thông tin phải được kiểm chứng, vẫn phải dựa trên cái thật của sự kiện. Khác với văn học có thể hư cấu, ký báo chí lấy sự kiện có thật, nhân vật có thật, địa điểm có thật làm nền, luôn bám sát sự kiện, phản ánh những vấn đề nóng hổi của đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội. Đây là yếu tố cốt lõi giúp nhà báo viết ký báo chí giữ được [chất báo chí] và tạo niềm tin cho độc giả.

Thứ hai, tính chính luận: phong cách của nhà báo thể hiện ở cách lập luận, bình luận, lý giải sự kiện và định hướng dư luận. Giọng điệu chính luận thể hiện rõ quan điểm, lập trường chính trị - xã hội của nhà báo. Đây là điểm khác với bút ký văn học thường thiên về miêu tả, cảm xúc cá nhân.

Thứ ba, tính nghệ thuật: khác với thông tấn khô cứng, ký báo chí cho phép người viết khai thác ngôn ngữ giàu hình ảnh, khắc họa cảnh vật, tạo dựng cảm xúc. Để tạo sức hấp dẫn, ký báo chí thường sử dụng ngôn ngữ giàu hình ảnh, bút pháp nghệ thuật gần với văn học, điều này được hình thành từ phong cách cá nhân, vốn sống, kinh nghiệm của nhà báo. Người viết không chỉ tường thuật khô khan mà còn khắc họa nhân vật, dựng bối cảnh, xây dựng chi tiết [đắt] để làm nổi bật ý nghĩa sự kiện. Phong cách của mỗi nhà báo thể hiện rõ trong lựa chọn chi tiết nghệ thuật và giọng điệu, ngôn ngữ biểu đạt. Nhà báo dùng nhiều bút pháp nghệ thuật: ẩn dụ, nhân hóa, so sánh, tạo dựng chi tiết [đắt] Tác phẩm vừa giàu thông tin, vừa gợi hình, gợi cảm, tạo cảm xúc thẩm mỹ cho người đọc song vẫn đảm bảo tính chân thực, không hư cấu.

Thứ tư, cái tôi tác giả: phong cách ký báo chí

không thể tách rời cái tôi của tác giả. Cái tôi này vừa là người quan sát, phản ánh sự kiện, vừa là chủ thể bình luận, bộc lộ cảm xúc, đôi khi trực tiếp trò chuyện với độc giả. Ký báo chí là một trong những thể loại báo chí bộc lộ cái tôi rõ rệt nhất. Nhà báo không giấu mình sau sự kiện như khi viết tin, mà thường trực tiếp xuất hiện, trò chuyện, kể lại trải nghiệm, bình luận, chia sẻ cảm xúc. Cái tôi này vừa mang tính cá nhân, vừa mang trách nhiệm xã hội, tạo nên sự khác biệt trong phong cách từng tác giả.

Điển hình như nhà báo Phan Quang thường viết với giọng điệu lắng đọng, chiêm nghiệm, đôi khi mang chất "triết luận nhẹ nhàng". Nhà báo Xuân Ba thì gần gũi, tươi mới, hóm hỉnh, nhiều khi "ngông" và phá cách. Nhà báo Hữu Thọ thì sắc sảo, chặt chẽ, gắn liền với lý luận và chính trị. Ba phong cách khác nhau nhưng đều là minh chứng cho vai trò trung tâm của cái tôi trong ký báo chí.

Ngoài ra, ký báo chí có tính mở, dung nạp nhiều yếu tố của các thể loại khác: có thể nghiêng về tường thuật (gần phóng sự), về chính luận (gần xã luận), hay về miêu tả - biểu cảm (gần văn học). Chính sự kết hợp này làm phong cách ký báo chí phong phú và linh hoạt, sáng tạo của mỗi nhà báo.

Nhìn chung, phong cách ký báo chí của nhà báo là sự kết hợp hài hòa giữa cái tôi cá nhân của nhà báo với cái ta chung của xã hội. Một tác phẩm ký thành công không chỉ bộc lộ tâm tư riêng mà còn phản ánh được tâm thế thời đại, khát vọng cộng đồng.

Vai trò của bản sắc cá nhân trong việc định hình phong cách ký báo chí của nhà báo

Trong đời sống báo chí, phong cách ký báo chí của nhà báo được xem như một trong những biểu hiện quan trọng của bản sắc nghề nghiệp cá nhân. Nếu ký báo chí vốn là sự kết hợp giữa yếu tố thông tin, sự kiện và yếu tố văn học, nghệ thuật, thì phong cách ký báo chí của nhà báo chính là sự "định vị cá nhân" của mỗi tác giả trong quá trình phản ánh hiện thực, thể hiện linh hoạt qua lựa chọn đề tài, cách nhìn nhận hiện

thực, giọng điệu ngôn ngữ và hệ thống thủ pháp nghệ thuật. Ở phương diện này, mỗi nhà báo viết ký đều tạo ra cho mình một "dấu ấn riêng", vừa mang tính cá thể, vừa chịu sự chi phối của bối cảnh lịch sử, chính trị, văn hóa và những chuẩn mực nghề báo.

Trước hết, phong cách ký báo chí của nhà báo thể hiện qua cách lựa chọn đề tài. Đề tài không chỉ là cái khung cho tác phẩm, mà còn phản ánh những mối quan tâm tư tưởng, lý tưởng xã hội của tác giả. Nhà báo thiên về những mảng đề tài nào - chính trị, kinh tế, văn hóa hay đời sống con người - đều góp phần phác họa nên diện mạo phong cách riêng biệt. Chính sự lựa chọn ấy cho thấy năng lực định hướng dư luận, khả năng phát hiện vấn đề thời sự và thái độ trách nhiệm xã hội của người làm báo.

Thứ hai, phong cách ký báo chí của nhà báo còn được thể hiện qua quan điểm và cách nhìn nhận hiện thực. Mỗi nhà báo không chỉ đưa sự kiện đến với công chúng, mà còn truyền tải trong đó một cái nhìn, một sự đánh giá, thậm chí một lập trường tư tưởng. Với thể loại ký báo chí, tính chính luận thường nổi bật hơn so với các loại hình báo chí khác. Nhà báo có thể sử dụng lối kể chuyện, dựng chân dung nhân vật, miêu tả khung cảnh, nhưng ẩn sau đó là sự gửi gắm thái độ chính trị - xã hội, tình cảm nhân văn và cảm quan văn hóa của cá nhân. Do đó, phong cách ký báo chí của nhà báo còn là sự kết tinh của bản lĩnh chính trị, vốn tri thức và tầm văn hóa của tác giả.

Thứ ba, phương diện ngôn ngữ và nghệ thuật biểu đạt đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành phong cách cá nhân nhà báo. Mỗi nhà báo viết ký báo chí có một cách tổ chức ngôn từ, tạo dựng giọng điệu, nhịp điệu câu văn và hệ thống phản ánh hiện thực khác nhau. Người thì ưa ngắn gọn, súc tích, thiên về thông tin; người thì giàu chất miêu tả; lại có người thiên về giọng chính luận, lý giải và phân tích. Sự khác biệt ấy tạo ra "giọng riêng" không thể lẫn lộn. Đặc biệt, ở những cây bút ký giàu chất văn chương, ngôn ngữ không chỉ là phương tiện thông tin, mà còn là công cụ nghệ thuật, góp phần nâng tầm giá trị

thâm mỹ của tác phẩm báo chí.

Bên cạnh đó, phong cách ký báo chí của nhà báo còn được chi phối bởi các yếu tố chủ quan và khách quan. Yếu tố chủ quan bao gồm cá tính sáng tạo, năng lực nghề nghiệp, vốn sống và kinh nghiệm thực tiễn, khả năng quan sát - phân tích và sự nhạy cảm ngôn ngữ. Yếu tố khách quan bao gồm bối cảnh lịch sử - xã hội, yêu cầu chính trị - thời đại, truyền thống văn hóa dân tộc và đặc điểm môi trường hoạt động báo chí. Sự tương tác giữa hai hệ thống yếu tố này vừa tạo nên sự ổn định, vừa tạo ra tính biến đổi linh hoạt trong phong cách ký báo chí của một nhà báo.

Từ các phương diện nêu trên, có thể khẳng định rằng phong cách ký báo chí của một nhà báo không chỉ đơn giản là "đầu vân tay" thâm mỹ, mà còn là sự phản ánh nhân sinh quan, thế giới quan, bản lĩnh chính trị và lý tưởng nghề nghiệp của họ. Đó là "cái tôi" cá nhân nhưng được đặt trong mối quan hệ mật thiết với yêu cầu của xã hội, của nền báo chí cách mạng và của công chúng tiếp nhận. Phong cách ký báo chí của nhà báo vì thế vừa mang tính cá nhân, vừa mang tính xã hội, vừa là sự sáng tạo độc lập của nhà báo, vừa là sự đáp ứng những chuẩn mực chung của nghề nghiệp.

Nhìn chung, phong cách ký báo chí của mỗi nhà báo là sự kết tinh đầu ấn cá nhân trên nền tảng nghề nghiệp đặc thù và bối cảnh xã hội. Đó không chỉ là cách lựa chọn, xử lý đề tài hay ngôn ngữ biểu đạt, mà còn là sự phản ánh vốn sống, tri thức, bản lĩnh chính trị, thế giới quan và cảm hứng sáng tạo của người viết. Điển hình với nhà báo Phan Quang, phong cách ký báo chí của ông gắn liền với nhiều tầng ảnh hưởng: sự nghiệp báo chí cách mạng, trải nghiệm văn hóa - xã hội rộng lớn, khả năng quan sát sắc sảo, cùng với một tư duy chính luận giàu trí tuệ. Có thể khẳng định, phong cách ký báo chí ở đây không đơn thuần là "đầu vân tay" thâm mỹ, mà còn là sự hòa quyện giữa cá tính tác giả với yêu cầu của thời đại và yêu cầu thể hiện của báo chí dân tộc.

Ý nghĩa của việc nghiên cứu phong cách ký báo chí của một nhà báo cụ thể không chỉ dừng lại ở việc nhận diện giá trị cá nhân, mà còn có

tầm quan trọng đối với sự phát triển chung của nền tảng lý luận báo chí. Bằng việc phân tích cách thức nhà báo lựa chọn đề tài, tổ chức ngôn ngữ và biểu đạt tư tưởng, người nghiên cứu có thể nhận diện rõ hơn vai trò của cá tính sáng tạo trong quá trình phát triển thể loại, cũng như góp phần khẳng định tính đa dạng và sức sống bền vững của ký báo chí trong nền báo chí đương đại.

Vai trò của việc xác lập phong cách ký báo chí của nhà báo trong bối cảnh báo chí hiện nay

Trong bối cảnh báo chí và truyền thông hiện đại ngày nay, nơi thông tin được sản xuất và lan toả với tốc độ nhanh chóng, giá trị của một tác phẩm báo chí không chỉ nằm ở việc truyền tải thông tin nhanh chóng, chính xác mà còn ở khả năng động lại, tạo sự đồng cảm, quan tâm và chia sẻ trong tâm trí công chúng. Ký báo chí với sự linh hoạt trong phương thức biểu đạt đã thể hiện được vai trò trong việc truyền tải thông điệp, thu hút độc giả và có ý nghĩa thực tiễn trong bối cảnh truyền thông số hiện nay. Việc xác lập phong cách ký báo chí của nhà báo chính là yếu tố tiền đề định hình bản sắc cá nhân người cầm bút nói riêng và tạo nên sức sống, khẳng định giá trị lâu dài của thể loại ký trong nền báo chí hiện đại nói chung.

Thứ nhất, vai trò trong việc thu hút độc giả. Trong bối cảnh tin tức được truyền tải dày đặc, phong cách riêng trong việc thể hiện qua tác phẩm ký báo chí nổi bật tạo nên sự khác biệt, làm cho độc giả nhớ đến thương hiệu báo chí và dấu ấn cá nhân của nhà báo. Từ đây, tạo nên sự hấp dẫn, lôi cuốn độc giả, kết hợp với đặc trưng thể loại, ký báo chí có thể làm cho độc giả gắn bó và đồng cảm, chia sẻ đến những vấn đề về chính trị, kinh tế, xã hội... mà ký báo chí phản ánh.

Thứ hai, vai trò của tác phẩm ký báo chí trong việc truyền tải thông điệp đến với công chúng. Khác với bản tin thông tấn thường chỉ cung cấp thông tin thời sự, dễ tiếp cận độc giả nhưng nhanh chóng trôi theo dòng sự kiện, tin tức khác. Trong khi đó, tác phẩm ký báo chí, với lợi thế phong cách ngôn ngữ sinh động, giàu hình ảnh và cảm xúc trong cách thể hiện giúp cho thông điệp

truyền tải có thể khắc sâu với tâm trí của công chúng tiếp nhận. Cùng với sự diễn đạt, kết cấu được chọn lọc, kết hợp giữa sự thật khách quan với trải nghiệm cá nhân, nhà báo không đơn thuần là đưa tin mà còn sống cùng nhân vật, sự kiện, tạo nên sự thuyết phục và tin cậy, phản ánh thông tin đa chiều, định hướng dư luận xã hội trong chiều sâu thông điệp được truyền tải đến độc giả.

Thứ ba, trong đời sống truyền thông số hiện đại ngày nay phong cách ký báo chí của nhà báo có ý nghĩa thực tiễn trong việc gắn kết báo chí với công chúng. Thông qua việc truyền tải thông tin giàu giá trị nhân văn, tạo nên giá trị chân - thiện - mỹ, điều mà các công cụ làm báo hiện đại như AI khó có thể thực hiện thay thế con người được. Giữa môi trường truyền thông số, mạng xã hội, tràn ngập thông tin nhanh, ngắn, nhưng thiếu chiều sâu và thông điệp truyền tải, nhà báo viết ký với thông tin xác thực, phương thức biểu đạt giàu hình ảnh, cảm xúc sẽ tạo nên sự khác biệt và giá trị bền vững, làm cho độc giả tìm đến để suy ngẫm chứ không chỉ để □lướt qua□ Những bài ký có chiều sâu, phong cách của nhà báo được thể hiện rõ nét, thấm đẫm tính nhân văn giúp nhà báo được nhìn nhận không chỉ là người truyền tin, mà còn là người định hướng tư tưởng, truyền cảm hứng nói riêng và khẳng định được bản sắc, uy tín của một thương hiệu báo chí nói chung.

Nhìn chung, việc xác lập phong cách ký báo chí của nhà báo, xét từ nhiều góc độ có thể xem đây là yếu tố cốt lõi vừa thể hiện dấu ấn cá nhân của nhà báo, vừa đóng vai trò trung tâm trong việc định hình giá trị của thể loại ký báo chí trong đời sống báo chí đương đại. Từ phong cách ký báo chí của nhà báo góp phần chuyển tải thông tin một cách sinh động, vượt ra khỏi tính chất thuần túy của tin tức thông tấn. Thông điệp không chỉ dừng lại ở mức độ thông tin mà rộng hơn là khơi dậy phản ứng cảm xúc, sự đồng cảm, quan tâm của độc giả. Yếu tố này góp phần nâng cao hiệu quả định hướng dư luận và lan toả tư tưởng, kết nối công chúng với các giá trị văn hoá, lịch sử, nhân văn bên cạnh yếu tố thông tin thuần túy.

Ngoài ra, việc thể hiện phong cách ký báo chí của nhà báo có vai trò quan trọng trong việc khẳng định sức sống và giá trị bền vững của ký báo chí giữa dòng chảy liên tục của các nguồn thông tin ngắn, tốc độ nhanh trên các công cụ truyền thông kỹ thuật số. Góp phần duy trì lòng tin của công chúng đối với báo chí, tăng cường năng lực cạnh tranh, khẳng định năng lực của báo chí Việt Nam trong quá trình phát triển và hội nhập của môi trường truyền thông số.

3. Kết luận

Trong quá trình vận động và phát triển với sự đổi mới cả nội dung và hình thức, thể hiện sự đáp ứng nhu cầu tiếp nhận thông tin ngày càng cao của công chúng theo nhịp phát triển của thời đại. Việc xác lập phong cách ký báo chí của nhà báo là sự kết hợp giữa dấu ấn cá nhân của người cầm bút, yêu cầu thể loại và bối cảnh xã hội - lịch sử, từ đó tạo nên sự khác biệt và sức sống cho mỗi tác phẩm ký báo chí. Trong kỷ nguyên truyền thông số, khi công nghệ và trí tuệ nhân tạo có thể thay thế con người trong việc sản xuất tin tức nhanh, khi nhà báo xác lập được phong cách ký báo chí riêng càng khẳng định vai trò đặc biệt trong việc truyền tải trải nghiệm, cảm xúc và tư tưởng nhân văn đến với công chúng. Việc nghiên cứu và xác lập phong cách ký báo chí không chỉ có ý nghĩa trong việc nhận diện giá trị cá nhân và uy tín nghề nghiệp của nhà báo, mà còn góp phần khẳng định bản sắc của báo chí Việt Nam, nâng cao năng lực cạnh tranh và duy trì niềm tin công chúng, thể hiện trách nhiệm xã hội của nhà báo./.

(1) Hà Minh Đức (2000), *Cơ sở lý luận báo chí - Đặc tính chung và phong cách*, Nxb. Đại học quốc gia, Hà Nội, tr.105.

(2) Nguyễn Văn Dũng (2012), *Cơ sở lý luận báo chí*, Nxb. Lao Động, tr.68.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- 1, 2, 3. Đức Dũng (2000), *Ký văn học và ký báo chí*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
4. Nguyễn Tri Niên (2003), *Ngôn ngữ báo chí*, Nxb. Tổng hợp Đồng Nai.
5. Phan Quang (2008), *Tuyển tập mười năm* (1998 - 2008), Nxb. Văn học, Hà Nội.